

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Název projektu	Rozvoj vzdělávání na Slezské univerzitě v Opavě
Registrační číslo projektu	CZ.02.2.69/0.0./0.0/16_015/0002400

Prezentace předmětu:
Mezinárodní cestovní ruch

Vyučující:
Ing. Patrik Kajzar, Ph.D.

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

11. Mezinárodní cestovní ruch v evropském prostoru

Tato přednáška byla vytvořena pro projekt „Rozvoj vzdělávání na Slezské univerzitě v Opavě“

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**

OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Ing. Patrik Kajzar, Ph.D.

Předmět:

Mezinárodní cestovní ruch

Historický vývoj turismu v integrované Evropě

- ❑ Jedním z důvodů vedoucí pozice Evropy je i postupující integrační proces.
  - ❑ Od počátku **evropského integračního procesu v roce 1951** (založení Evropského společenství uhlí a oceli) zaznamenalo řešení agendy turismu značné změny, a to zejména od 90. let 20.století.
  - ❑ V průběhu celého více než 50 letého období je zřetelná **tendence začlenit agendu turismu do systému evropských politik a institucí.**
  - ❑ **V průběhu integračního procesu lze vysledovat 2 hlavní směry řešení agendy turismu:**
    - ✓ Otázky politiky turismu zejména ve vztahu k aktivnímu a domácímu turismu s důrazem na začlenění turismu jako ekonomického faktoru růstu a rozvoje.
    - ✓ Otázky spojené s ochranou spotřebitele ve vztahu k pasivnímu a domácímu turismu.
-

Historický vývoj turismu v integrované Evropě

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KÁRVINĚ

- ❑ **Agenda turismu a její pojetí, zastoupení i váha se měnily v závislosti na 3 zásadních faktorech:**
  - ✓ **Klíčové integrační smlouvy a jejich úpravy a dopad na samotný integrační proces.** Turismus byl ovlivněn nejen vývojem v ostatních sektorech, ale z hlediska integračního procesu i zásadními mezníky v podobě klíčových integračních smluv, zejména Římskými smlouvami (1957), Slučovací smlouvy (1967), Maastrichtskou smlouvou (1993), Amsterodamskou smlouvou (1999), Niceskou smlouvou (2003) a především Lisabonskou smlouvou (2009).
  - ✓ **Vývoj v jednotlivých politikách s dopadem na turismus** (dopravní politika, politika ochrany spotřebitele, regionální politika apod.) a vývoj samotné integrace až po Evropskou měnovou unii (1999-zavedení eura, 2002 uvedení bankovek a mincí do oběhu)
-

Historický vývoj turismu v integrované Evropě

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- ✓ **Rozšiřování Evropského společenství (EU) o země, pro které je turismus významný zejména z ekonomického pohledu, a to zvláště v souvislosti s rozšířením v 80. letech, a názorové rozdíly na rozsah a způsob řešení agendy turismu mezi zeměmi na evropské úrovni.**
  - ❖ 1973 přistupují Dánsko, Irsko, a Spojené království,
  - ❖ 1981 - Řecko
  - ❖ 1986 přistoupilo Portugalsko a Španělsko,
  - ❖ 1995 (Rakousko, Finsko, Švédsko).
  - ❖ Výrazné rozšíření pak zaznamenala EU v roce 2004 (10 zemí - Česká republika, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko, Slovinsko.
  - ❖ 2007 (Bulharsko, Rumunsko)
-

Agenda turismu v 80. letech

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- ❑ **Turismus lze nalézt**, byť zprostředkovaně, již v preambuli Římských smluv (1957), kde se zdůrazňuje vzájemné porozumění různorodých kultur a rozvoj jejich společné historie.
  - ❑ Jako první významný krok lze uvést **Doporučení Rady týkající se činnosti vlády na podporu cestovního ruchu (1965)** a Sdělení Komise Radě COM/82/385 Final **První směry politiky Evropského společenství v turismu (1982)** orientované na 6 oblastí: snížení sezónnosti, ochranu architektonických památek, rozvoj turismu v méně rozvinutých oblastech, podporu sociálního turismu, podporu kulturního turismu a podporu venkovského turismu.
  - ❑ Klíčovým aktem bylo však ve vztahu k turismu a jeho **institucionalizace Rozhodnutí Rady ze dne 22. prosince 1986/86/644/ECC o ustavení postupu konzultací a spolupráce v oblasti turismu**, na jehož základě vznikl v roce 1986 **Poradní výbor pro turismus** (Tourism Advisory Committee) složený ze zástupců ministerstev nebo institucí odpovědných na národní úrovni za agentu turismu.
-

Agenda turismu v 90. letech

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- ❑ V roce 1990 byl Radou ministrů přijat Protokol evropské politiky turismu, na jehož základě došlo k tvorbě a schválení klíčové směrnice pro organizovaný pasivní a domácí turismus, a to **Směrnice Rady 90/314/EHS o souborných službách pro cestování, pobyty a zájezdy** s cílem ochrany spotřebitele a volného pohybu služeb turismu.
  - ❑ Na základě Rozhodnutí rady 89/36/EHS ze 2. prosince 1988 byl rok 1990 vyhlášen Evropským rokem turismu k podpoře vnímání turismu jako významného činitele růstu a rozvoje.
  - ❑ Rok 1992 přinesl vyhlášení **Akčního plánu pro podporu turismu**.
  - ❑ Pokrok v začleňování agendy turismu do evropských politik znamenala – **Zelená kniha Komise**.
-

Agenda turismu v 90. letech

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KÁRVINĚ

- ❑ Rok 1992 přinesl vyhlášení **Akčního plánu pro podporu turismu** a to v reakci na klesající podíl Evropy v mezinárodním cestovním.
  - ❑ Tento plán vycházel ze zhodnocení dosavadního vývoje cestovního ruchu a jeho významu pro Evropu. Zahrnoval programy na roky 1993 – 1995. Jeho základními cíli bylo (1) zdůraznění integrační úlohy cestovního ruchu v Evropě a (2) prezentace Evropy jako homogenního celku. Akční plán v sobě zahrnoval problémy
    - ✓ koordinace cestovního ruchu,
    - ✓ příhraniční spolupráce regionů,
    - ✓ ochrany spotřebitelů,
    - ✓ další propracování rovnoměrného sezónního rozložení dovolených,
    - ✓ ochrany životního prostředí, kulturního cestovního ruchu apod.
-

- ❑ **Úkoly Evropské unie v rozvoji cestovního ruchu jsou prezentovány v tzv. „Zelené knize Komise - Role Unie v oblasti cestovního ruchu“ z roku 1995, jež se stala základem současných aktivit Unie v oblasti cestovního ruchu.**
  - ❑ **Patří k nim:**
    - ✓ popis činností, které Společenství v cestovním ruchu realizuje,
    - ✓ popis všech nástrojů, které k tomu využívá,
    - ✓ předložení vyhlídky na pokrok v cestovním ruchu Unie,
    - ✓ vypracování a přezkoumání hodnoty přidané realizací politiky na úrovni Unie.
  - ❑ **Obsah Zelené knihy je potom zaměřen na problematiku činností prováděných v cestovním ruchu např. na rozvoj cestovního ruchu, zaměstnanost v cestovním ruchu, na přidanou hodnotu Evropské unie v oblasti cestovního ruchu a na předpokládaný vývoj úlohy Unie v oblasti cestovního ruchu**
-

Agenda turismu v 90. letech

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KÁROVINĚ

- ❑ **V Zelení knize** se zpravidla v první části popisují stávající stav určité problematiky a dále navrhuje řešení, jak situaci řešit. Zelené knihy mají za úkol nastartovat veřejné diskuze o konkrétních tématech a záměrech Evropské komise ještě předtím, než přistoupí k jejich zpracování do podoby zákona či směrnice.
  - ❑ Do těchto diskuzí může vstupovat formou připomínek prakticky kdokoliv. Připomínkování probíhá v určitých časových obdobích (např. po dobu jednoho měsíce), zpravidla na stránkách generálního ředitelství, pod které diskutovaná problematika spadá)
  - ❑ **Bílé knihy Komise** jsou dokumenty, které obsahují návrhy na činnost Společenství v určité oblasti. V některých případech **Bílá kniha následuje po vydání Zelené knihy**, jejímž cílem je zahájit proces konzultací o daném tématu na evropské úrovni.
  - ❑ Po schválení Radou se z Bílé knihy může stát akční program Unie pro danou oblast.
  - ❑ **Bílá kniha má pro členské státy EU pouze doporučující povahu**, je nezávazným dokumentem.
-

Agenda turismu v 90. letech

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- ❑ V roce 1996 předložila **Komise sdělení COM/96/29 „Zpráva Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o opatřeních Společenství týkajících se cestovního ruchu“.**
  - ❑ Z dalších dokumentů měla význam sdělení **COM/96/166 „Zpráva o hodnocení Akčního plánu Společenství na podporu cestovního ruchu“** a sdělení **COM/96/635 „Pozměněný návrh na rozhodnutí Rady o prvním víceletém programu na podporu evropského cestovního ruchu Philoxenia (1997 – 2000)“**
  - ❑ **Program Philoxenia obsahoval čtyři hlavní cíle, a to (1) zlepšení informovanosti v cestovním ruchu, (2) zdokonalení legislativního a finančního prostředí pro cestovní ruch, (3) zvýšení kvality evropského cestovního ruchu a (4) propagaci Evropy v nečlenských zemích a získání většího počtu návštěvníků.**
-

Agenda turismu v 90. letech

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KÁRVINĚ

- ❑ V dalším roce 1997 podala Komise zprávu k „**Opatření Společenství ke zvýšení efektivity cestovního ruchu**“. Tato zpráva se zabývala návrhy na zvýšení účinnosti evropského cestovního ruchu.
  - ❑ Z hlediska ochrany lidských práv mělo význam „**Sdělení o boji proti sexuální turistice zaměřené na děti**“ z listopadu 1997.
  - ❑ Bylo vydáno jako reakce na boj proti cestovním kancelářím, leteckým společnostem a hotelovým řetězcům podporujícím sexuální cestovní ruch.
  - ❑ Dále bylo přijato **sdělení COM/99/205 „Rostoucí potenciál cestovního ruchu jako zdroje zaměstnanosti v návaznosti na hodnocení a doporučení Skupiny pro cestovní ruch a zaměstnanost**.
  - ❑ Dokument získal neobvykle silnou podporu a proces Cestovní ruch a zaměstnanost byl dále rozvíjen v další dekádě.
-

- ❑ Velmi významným krokem bylo přijetí **Směrnice 99/42/EC**, kterou se zavádí **postup pro uznávání dokladů o dosažené kvalifikaci pro profesní činnosti upravené směrnicemi o liberalizaci a o přechodných opatřeních** a kterou se doplňuje obecný systém uznávání dokladů o dosažené kvalifikaci z roku 1999.
  - ❑ Směrnice se **týká i průvodcovské činnosti**. Její význam je v sjednocení požadavků uznávání kvalifikace, přičemž doplňuje směrnici 89/48/EEC o obecném systému pro uznávání vysokoškolských diplomů vydaných po ukončení odborného vzdělávání a přípravy v délce trvání nejméně tři let, a **směrnicí 92/51/EEC o druhém obecném systému uznávání odborného vzdělávání a přípravy vytvářející všeobecný systém uznávající odborné vzdělání**.
-

- Základem všeobecného systému uznávání odborné kvalifikace je skutečnost, že pokud někdo dosáhl potřebné odborné kvalifikace k výkonu profese v jedné členské krajině Evropské unie, **opravňuje ho to usilovat o výkon příslušné profese v jiné členské krajině.**
  - Každá krajina má **přítom volnost k regulaci profesí v rámci své územní působnosti.**
  - Ve stejném roce přijala Komise „**Sdělení o zlepšení potenciálu cestovního ruchu pro zaměstnanost**“, které analyzovalo význam cestovního ruchu pro růst zaměstnanosti v evropském hospodářském prostoru.
-

Agenda turismu na začátku 21. století

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNĚ

- ❑ Začátkem 21. století pokračuje **orientace Evropské unie v procesu Cestovní ruch a zaměstnanost**, a zároveň se zintenzivňují rozhovory o trvalé udržitelnosti cestovního ruchu.
  - ❑ Ke konci roku 2001 zveřejnila **Komise „Sdělení o spolupráci pro budoucnost evropského cestovního ruchu“** (COM/2001/0665), v němž navrhla vytvoření operačního rámce založeného na otevřené koordinaci mezi všemi zúčastněnými stranami.
  - ❑ Usnesení Rady ze dne 21. května 2002 zdůraznilo hospodářský význam cestovního ruchu a nutnost posílit uznání jeho významu na evropské úrovni a začlenit jej do dalších evropských politik. Na tomto základě Komise později zavedla řadu opatření a iniciativ. **K přímým dopadům této strategie patří např.:**
    - ✓ satelitní účty cestovního ruchu pro každý členský stát dokončené při prezentaci prvního evropského satelitního účtu,
    - ✓ spuštění internetového portálu visit.europe.com na podporu Evropy jako destinace cestovního ruchu,
-

Agenda turismu na začátku 21. století

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNĚ

- ✓ každoroční fórum evropského cestovního ruchu, které se koná od roku 2002 za účasti vysokých představitelů cestovního ruchu, orgánů Evropské unie a vlád členských krajín Evropské unie.
  - ❑ V roce 2003 vydala Evropská komise sdělení pod názvem **„Základní orientace pro trvalou udržitelnost evropského cestovního ruchu“** (COM/2003/716).
  - ❑ Cílem sdělení je **efektivní podpora udržitelného cestovního ruchu na všech úrovních.**
  - ❑ Rezoluce Evropského parlamentu k cestovnímu ruchu je **významným dokumentem, který obsahuje řadu komplexních doporučení pro další rozvoj cestovního ruchu.**
-

Agenda turismu na začátku 21. století

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNĚ

- ❑ V letech 2004 a 2005 je patrná vyšší intenzita kroků směřujících k politice cestovního ruchu, a to zejména prostřednictvím usnesení Evropského parlamentu 2004/2212 „o cestovním ruchu a rozvoji“ a 2004/2229 „o nových perspektivách a výzvách pro udržitelný cestovní ruch“.
  - ❑ Významné bylo také stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru 2005/C255/02 „Politika cestovního ruchu v rozšířené Evropské unii“.
  - ❑ Výbor upozornil na propojenost se sociální politikou, kvalitou, výzkumem a vývojem, ochranou spotřebitele, ochranou životního prostředí apod.
  - ❑ V roce 2006 vydala Evropská komise sdělení „**Obnovená politika Evropské unie v oblasti cestovního ruchu: Vstříc silnějšímu partnerství pro evropský cestovní ruch**“.
  - ❑ **Hlavním cílem** této politiky je zdokonalit konkurenceschopnost evropského cestovního ruchu a vytvořit více lepších pracovních příležitostí **prostřednictvím udržitelného růstu cestovního ruchu v evropském i celosvětovém měřítku.**
-

- ❑ **Usnesení Evropského parlamentu z 29. listopadu 2007 k Obnovené politice Evropské unie:**
    - ✓ zdůrazňuje pozitivní roli, kterou v oblasti ochrany spotřebitele hrají organizace působící v sociálním cestovním ruchu, jejichž činnosti by měly povzbuzovat a podporovat,
    - ✓ vítá iniciativy na koordinaci informací o bezbariérovém cestovním ruchu na evropské úrovni, které by umožnily turistům s omezenou pohyblivostí a jejich rodinám nalézt informace o přístupnosti destinací a vyzývá členské krajiny, poskytovatele služeb cestovního ruchu, národní a místní organizace cestovního ruchu, aby se připojily k takovým iniciativám nebo je podpořily,
-

Agenda turismu na začátku 21. století

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KÁROVINĚ

- ✓ vyzývá Evropskou komisi a členské krajiny, aby zahájily proces, který by vyústil do ustanovení systému označení "Přístup pro všechny", které by zaručovalo základní zařízení pro bezbariérový přístup pro návštěvníky se sníženou pohyblivostí a které by se vztahovalo na ubytovací a pohostinská zařízení, místa pro trávení volného času, přírodní a kulturně-historické památky, muzea,
  - ✓ vyzývá Evropskou komisi, aby vypracovala sdělení a akční plán na podporu označení "Přístup pro všechny",
  - ✓ navrhuje, aby Evropská komise prostudovala možnost zavedení cestovního pasu mládeže pro mladé Evropany, kteří dostali finanční podporu v rámci programů Erasmus, Leonardo nebo Comenius, nebo kteří vykonávají dobrovolnou civilní službu v Evropské unii, aby mohli snadněji cestovat a seznámit se s hostitelskou zemí, apod.
-

Agenda turismu na začátku 21. století

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KÁROVĚ

- ❑ V říjnu 2007 vydala Evropská komise **střednědobou strategii za účelem dosažení udržitelného a konkurenceschopného evropského cestovního ruchu** pod názvem „**Agenda pro udržitelný a konkurenceschopný evropský cestovní ruch**“.
  - ❑ Komise výslovně uznala, že vytyčení růstu a zaměstnanosti jako bezprostředního cíle je spojeno s podporou cílů v sociální oblasti i v oblasti životního prostředí, a na základě výsledků práce Skupiny pro udržitelnost cestovního ruchu shrnutých ve zprávě „**Akční program pro udržitelnější evropský cestovní ruch**“ přijala Evropskou agendou 21 pro cestovní ruch.
  - ❑ **Cílem agendy je přinést ekonomickou prosperitu, sociální spravedlnost a soudržnost a ochranu přírody a kultury.**
-

Agenda turismu na začátku 21. století

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- ❑ Tyto cíle by měly respektovat i členské krajiny při vytváření jejich politik a činností ovlivňujících dopad pasivního cestovního ruchu Evropy, a při jejich podpoře cestovního ruchu jakožto nástroje udržitelného rozvoje v hostitelských zemích.
  - ❑ **Při plnění stanovených cílů je zapotřebí řešit několik otázek specifických pro cestovního ruchu např.**
    - ✓ dosáhnout udržitelné ochrany a správy přírodních a kulturních zdrojů,
    - ✓ minimalizovat využívání zdrojů a znečišťování v cílových destinacích, včetně minimalizace vytváření odpadu,
    - ✓ zvládat změny v zájmu dobrých životních podmínek společenství,
    - ✓ snížit sezónní charakter poptávky, zabývat se dopadem dopravy související s cestovním ruchem,
    - ✓ umožnit zážitek z cestování všem bez diskriminace, zlepšit kvalitu pracovních míst v cestovním ruchu atd.
-

Agenda turismu na začátku 21. století

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNĚ

- ❑ Důležitým dokumentem, z hlediska právního základu pro cestovní ruch na úrovni Evropské unie je **Lisabonská smlouva**.
  - ❑ Jejím přínosem je zejména reforma institucí a zlepšení procesu rozhodování v Evropské unii, posílení demokratického rozměru Unie, reforma vnitřní politiky a posílení zahraniční politiky Unie.
  - ❑ Z hlediska vnitřní politiky byly posíleny pravomoci Evropské unie v oblasti kontroly hranic, azylu a přistěhovalectví, v oblasti justiční spolupráce v občanských a trestních věcech a v oblasti policejní spolupráce.
  - ❑ **Lisabonská smlouva** přináší novou právní úpravu v oblastech, kde Unie podporuje, doplňuje a koordinuje činnosti členských států, k nimž patří podle článku 6 **ochrana a zlepšení lidského zdraví, průmysl, kultura, cestovní ruch, všeobecné vzdělávání, odborné vzdělávání, mládež a sport, civilní ochrana a správní spolupráce**.
-

- ❑ Novou právní úpravu přináší Lisabonská smlouva v oblasti cestovního ruchu, v článku 195 Smlouvy o fungování Evropské unie, který doplňuje činnosti členských států v sektoru cestovního ruchu podporou konkurenceschopnosti na úrovni podniků Unie.
  - ❑ Cestovní ruch je tedy zařazen do oblastí, kde má Evropská unie pravomoc provádět aktivity podpory, koordinace nebo doplnění činnosti členských států.
  - ❑ **Sdělení z června 2010 s názvem „Evropa jako přední světová destinace cestovního ruchu“** bylo prvním politickým aktem zveřejněným po přijetí Lisabonské smlouvy.
-

Agenda turismu na začátku 21. století

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- ❑ Podrobně analyzuje faktory a překážky, které se týkají konkurenceschopnosti cestovního ruchu a jeho udržitelného rozvoje, tedy demografické a klimatické změny, nedostatečné energetické a vodní zdroje apod.
  - ❑ Hlavním vytyčeným cílem je **i nadále zlepšení konkurenceschopnosti cestovního ruchu z hlediska zachování kvalitní nabídky a rovněž slučitelnost cestovního ruchu s udržitelným rozvojem.**
  - ❑ Pro rozvoj cestovního ruchu jsou důležité také předpisy Evropské unie v oblasti dopravy o ochraně práv cestujících v letecké, námořní, železniční a silniční dopravě.
-

- ❑ **V současnosti je Evropa jednou z hlavních turistických destinací světa.** Cestovní ruch hraje klíčovou roli v rozvoji mnoha evropských regionů, především těch méně rozvinutých, protože má významný přesah a potenciál pro tvorbu pracovních míst, zejména v případě mladých lidí.
  - ❑ **Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR)** podporuje konkurenceschopnost, udržitelnost a kvalitu cestovního ruchu na regionální i místní úrovni. Cestovní ruch je samo-zřejmě úzce spjatý s využitím a rozvojem přírodního, historického a kulturního bohatství a s atraktivitou měst a regionů pro život, práci i turistiku. Je také rozhodně úzce spjatý s vývojem, inovacemi a diverzifikací produktů a služeb, které turisté využívají a vychutnávají.
-

- ❑ **Mezinárodní příjezdy turistů vzrostly v roce 2016** meziročně o 3,9 % na 1 235 mil.
  - ❑ UNWTO předpovídá, že do roku 2030 se zvýší až na 1,8 mld.
  - ❑ **V Evropě dosáhl počet mezinárodních příjezdů 615 mil. osob.**
  - ❑ **Jedná se již o sedmý rok, kdy byl po celosvětové ekonomické a finanční krizi v roce 2009 zaznamenán nárůst pro tento sektor.**
  - ❑ Nejvyšší navýšení bylo realizováno v oblasti Asie a Tichomoří (+8 %). Zóna těží ze silné poptávky na vysílajících trzích jak meziregionálních, tak mimoregionálních.
  - ❑ Afrika je také na vzestupu o 8 %. Pro oblast Amerik je navýšení limitováno 4 % a pro **Evropu je registrováno navýšení +2 %.**
  - ❑ Naopak Střední východ vykazuje ústup (-4 %), ale situace je zde nerovnoměrná s pozitivními výsledky pro některé destinace a silným ústupem v jiných.
-

- ❑ **Z evropského hlediska hraje politika cestovního ruchu** svou úlohu také při sledování obecných cílů v oblasti zaměstnanosti a politiky růstu.
  - ❑ Postupně bude stále významnější i **environmentální a udržitelný rozměr cestovního ruchu**, ačkoli je již přítomen v oblastech „udržitelného“, zodpovědného či etického cestovního ruchu.
  - ❑ Cestovní ruch má od prosince **2009 vlastní právní základ**.
  - ❑ V nových finančních výhledech na období 2014-2020 však pro něj není vyhrazena samostatná rozpočtová položka.
  - ❑ Cestovní ruch není zahrnutý jako tematický cíl v nařízeních ohledně evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF), protože spíše než cíl představuje prostředek resp. sektor.
  - ❑ Zmíněná nařízení však předpokládají mnoho příležitostí pro inteligentní investice do cestovního ruchu.
-

- ❑ Evropská Komise zveřejnila tematické pokyny pro investice do cestovního ruchu. Doporučuje, aby:
    - ✓ probíhaly způsobem sladěným s jedním nebo více tematickými cíli a investičními prioritami,
    - ✓ byly konzistentní s analýzou SWOT příslušných národních/regionálních/nadnárodních operačních programů,
    - ✓ se soustředily na lepší zhodnocení kulturního a turistického bohatství,
    - ✓ podporovaly inovaci a diverzifikaci v oblasti produktů, procesů a služeb, a také specializaci pro tržní niky za účelem překonání závislosti na nízké přidané hodnotě a dočasných pracovních silách a zajištění ekonomické aktivity a pracovních míst i mimo turistickou sezónu,
-

Evropa a mezinárodní cestovní ruch

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- ✓ pozornost by měla být zaměřena především na ztrojnásobení kapacity excelence, inovace a internacionalizace malých a středních podniků a klastrů a činností týkajících se (křížení) klastrů, mimo jiné prostřednictvím posilování vnitřních a vnějších propojení,
  - ✓ protože jednou z výhod sektoru cestovního ruchu je nízké umístění bariér zabraňujících vstupu na trh, měl by být kladen důraz na podporu podnikání a zakládání nových společností.
  - ❑ V souladu s novými prioritami Evropské unie (EU) stanovenými ve strategii „**Evropa 2020**“ a s cílem **udržet Evropu jako přední světovou destinaci cestovního ruchu.**
  - ❑ Komise navrhuje nový rámec pro koordinované akce v oblasti cestovního ruchu na úrovni EU na posílení konkurenceschopnosti a kapacity udržitelného růstu evropského cestovního ruchu.
-

- ❑ **Lisabonská smlouva** uznala význam cestovního ruchu a umožnila EU podporovat, koordinovat a doplňovat činnosti zemí EU v tomto odvětví.
  - ❑ Vymezení a vyjasnění kompetencí EU v této oblasti umožní vytvoření komplexního akčního rámce. Podle Lisabonské smlouvy by se konkrétní opatření EU v odvětví cestovního ruchu měla zaměřovat na tyto cíle:
    - ✓ podporovat vytváření prostředí, které bude příznivé pro rozvoj podniků v tomto odvětví;
    - ✓ podporovat spolupráci mezi zeměmi EU, zejména výměnou osvědčených postupů,
    - ✓ a rozvíjet integrovaný přístup k cestovnímu ruchu a současně zajišťovat zohlednění tohoto odvětví v ostatních politikách.
-

Úkoly a příležitosti evropského průmyslu cestovního ruchu

- ❑ **Mezi úkoly a příležitosti evropského průmyslu cestovního ruchu můžeme shrnout do čtyř hlavních skupin:**
  - ❑ **1) Stimulace konkurenceschopnosti odvětví cestovního ruchu v Evropě na základě:**
    - ✓ rozvoje inovace v odvětví cestovního ruchu například pomocí odvětví a podnikům, které v něm působí, s přizpůsobením se vývoji trhu v oblasti informačních a komunikačních technologií a inovací,
    - ✓ zlepšení profesní kvalifikace v tomto odvětví prostřednictvím propagace příležitostí, které nabízejí různé programy EU, například Leonardo nebo rámcový program pro inovace a konkurenceschopnost a jeho součásti „Erasmus pro mladé podnikatele“ a „Digitální gramotnost pro inovace“,
-

Úkoly a příležitosti evropského průmyslu cestovního ruchu

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- ✓ pokusu změnit sezónní charakter poptávky například pomocí dobrovolných turistických výměn mezi zeměmi EU, zejména během nízké sezóny a pro zvláštní cílové skupiny společnosti, a podporovat vytvoření dobrovolného mechanismu výměny elektronických informací s cílem lépe koordinovat školní prázdniny mezi zeměmi EU,
  - ✓ podpory diverzifikace turistické nabídky zejména lepším zaměřením se na společné dědictví Evropy a jeho propagací a také začleněním „přírodního“ dědictví do strategií cestovního ruchu,
  - ✓ přispění k lepší koordinaci výzkumné činnosti související s cestovním ruchem a upevněním základny socioekonomických znalostí o cestovním ruchu na evropské úrovni.
-

- ❑ **2) Podpora rozvoje udržitelného, odpovědného a kvalitního cestovního ruchu na základě:**
    - ✓ rozvoje systému ukazatelů udržitelného řízení destinací, který by mohl přispět k rozvoji značky, která bude propagovat udržitelné turistické destinace,
    - ✓ organizace osvětové kampaně, které budou evropské turisty lépe informovat o destinacích, včetně informování o dopravě a vztazích s místními obyvateli,
    - ✓ vytvoření evropské známky pro kvalitní turistiku na základě vnitrostátních zkušeností pro zvýšení bezpečnosti turistických produktů a důvěry spotřebitelů v tyto produkty,
-

Úkoly a příležitosti evropského průmyslu cestovního ruchu

- ✓ usnadnění odhalování rizik spojených se změnou klimatu, aby evropský průmysl cestovního ruchu předcházel ztrátovým investicím a prozkoumaly se možnosti vytváření alternativních turistických nabídek,
  - ✓ návrhu listiny udržitelného a odpovědného cestovního ruchu,
  - ✓ návrhu strategie pro udržitelný pobřežní a mořský cestovní ruch apod.
  - 3) Lepší obraz a viditelnost Evropy jakožto souboru udržitelných a kvalitních turistických destinací na základě:**
  - ✓ podpory vytvoření známku „Evropa“ v úzké spolupráci se zeměmi EU a jako doplněk k jejich propagační činnosti, aby evropské destinace měly lepší postavení ve srovnání s ostatními mezinárodními turistickými destinacemi,
-

Úkoly a příležitosti evropského průmyslu cestovního ruchu

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- ✓ propagace Evropy jako udržitelné a kvalitní turistické destinace prostřednictvím internetového portálu „visiteurope.com“ a na velkých mezinárodních akcích nebo na velkých veletrzích či výstavách cestovního ruchu,
  - ✓ posílení účasti EU na mezinárodních fórech.
  - ☐ **4) Maximalizovat potenciál politik a finančních nástrojů EU v zájmu rozvoje cestovního ruchu na základě:**
    - ✓ lepší integrace a koordinace cestovního ruchu s ostatními politikami EU, jako je politika v oblasti dopravy, hospodářské soutěže, vnitřního trhu, daní, ochrany spotřebitelů, životního prostředí, vzdělání a odborné přípravy, regionálního rozvoje a rozvoje venkova, protože všechny tyto politiky mají přímý nebo nepřímý vliv na cestovní ruch,
    - ✓ podporování a využívání nástrojů a programů podpory Společenství ve prospěch cestovního ruchu, jako je Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova a Evropský rybářský fond.
-

Institucionální zajištění turismu v EU

- ❑ Na úrovni Evropské unie se řízením cestovního ruchu zabývá **Evropský parlament a Evropská komise** se svými příslušnými odděleními.
  - ❑ **Evropský parlament** představuje shromáždění poslanců členských států, volených občany členských států na 5 let.
  - ❑ Protože cestovní ruch je v kompetenci národních vlád, parlament má pouze omezené legislativní a soudní kompetence, dohlíží na exekutivu Evropské unie, podílí se na legislativním a rozpočtovém procesu.
  - ❑ V květnu 2002 přijal Rezoluci k cestovnímu ruchu, ve které zdůrazňuje potřebu **společné politiky Evropské unie v cestovním ruchu**. V rámci Evropského parlamentu pracuje Výbor pro dopravu a cestovní ruch.
  - ❑ Jeho cílem je zkoumání problémů souvisejících s cestovním ruchem, jakož i příprava stanovisek ke zprávám projednávaným na plenárních zasedáních parlamentu.
-

Institucionální zajištění turismu v EU

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- ❑ **Evropská komise** je výkonný Správní orgán Evropské unie. Má 26 generálních správ – ředitelství.
  - ❑ Za svou činnost zodpovídá parlamentu. Z hlediska rozvoje cestovního ruchu má význam 23. generální správa - ředitelství pro podnikání, kde je vytvořeno oddělení cestovního ruchu (Tourism Unit), která zaměřuje svou činnost na zlepšování kvality v cestovním ruchu, konkurenceschopnost a udržitelnost evropského cestovního ruchu. a na péči o zájmy turistů.
  - ❑ **Její cílem je přitom zajištění optimálního přínosu cestovního ruchu pro Evropskou unii.** Evropská komise spolupracuje s vrcholnými evropskými institucemi např. Evropským parlamentem, Radou ministrů, Hospodářským a sociálním výborem, Výborem regionů, dále s evropskými organizacemi např. s Evropskou agenturou pro životní prostředí, Světovou organizací cestovního ruchu, OECD a centrálními cestovního ruchu členských států.
-

Institucionální zajištění turismu v EU

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KÁRVINĚ

- ❑ K dalším institucím, které sice nepatří do systému organizací EU, jejichž činnost je však spojena zejména s činností Komise, patří **Evropská komise turismu (ETC)** a **Evropská akční skupina pro turismus (ETAG)**.
  - ❑ **Evropská komise cestovního ruchu (ETC – European Travel Commission)** byla založena v r. 1948 a prvních 19 let byla součástí OEEC (dnešní OECD), poté se stala samostatnou, dobrovolnou organizací, po r. 1990 se k ní připojila většina středoevropských zemí;
  - ❑ 38 členských zemí;
  - ❑ **cíl: podpora cestování do Evropy ze všech regionů světa, uskutečňovaná mj. pracovními skupinami v USA, Kanadě, Argentině, Japonsku, Brazílii, Austrálii;**
-

Institucionální zajištění turismu v EU

- ETC se v rámci propagace zaměřuje na 3 hlavní aktivity:
    - ✓ reklamu; public relations; propagaci zaměřenou na zástupce cestovního ruchu;
  - Výběru jednotlivých aktivit předchází výzkum trhu a všechny kampaně jsou sladěny s národními kampaněmi.
  - Propojenost se sektorem turismu má činnost řady ředitelství, avšak bezprostřední dopady na sektor turismu vykazují 2 generální ředitelství – GŘ Podnikání a průmysl (Oddělení pro turismus) a GŘ Zdraví a spotřebitelé (Oddělení Timeshare a pakety /zájezdy).
  - Zásadní rozdíl je v záběru činností pojetí turismu. **GŘ Podnikání a průmysl** pojímá turismu obecněji, jako odvětví ekonomiky s průřezovým charakterem a se zvláštním důrazem na udržitelnost jeho rozvoje.
  - GŘ Zdraví a spotřebitelé** naopak řeší otázky spojené s ochranou spotřebitele jako účastníka turismu, s důrazem na organizovaný pasivní a domácí turismu ve 2 oblastech, jimiž jsou nákup pobytů timeshare a nákup zájezdů.
-

- ❑ **Evropská akční skupina pro cestovní ruch (ETAG – European Tourism Group)**
  - ❑ přidružený člen UNWTO od roku 1992;
  - ❑ pořádá konference za účasti mezinárodních organizací (např. UNWTO, orgány EU, OECD aj.)
  - ❑ **cíle:**
    - ✓ podpora komunikace a spolupráce mezi vládami, národními turistickými centrály a dalšími subjekty cestovního ruchu;
    - ✓ propagace evropského cestovního ruchu;
    - ✓ reprezentace evropského cestovního ruchu na mezinárodní úrovni.
-

Výběr z použité literatury:

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNĚ

- ❑ HAMARNEH, I., 2014. *Mezinárodní cestovní ruch: vybrané kapitoly*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského. ISBN 978-80-7452-040-2.
- ❑ KOLEKTIV AUTORŮ, 2008. *Cestovní ruch pro všechny*. Praha: VŠE. ISBN 978-80-7399-407-05.
- ❑ LINDEROVÁ, I., 2013. *Cestovní ruch: teoretická a právní východiska*. Praha: Idea servis. ISBN 978-80-85970-86-9.
- ❑ PALATKOVÁ, M., 2013. *Mezinárodní turismus: 2., aktualizované a rozšířené vydání*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4862-7.
- ❑ Webové stránky UNWTO, Evropské komise, Eurostatu apod.,

....

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Děkuji za pozornost
